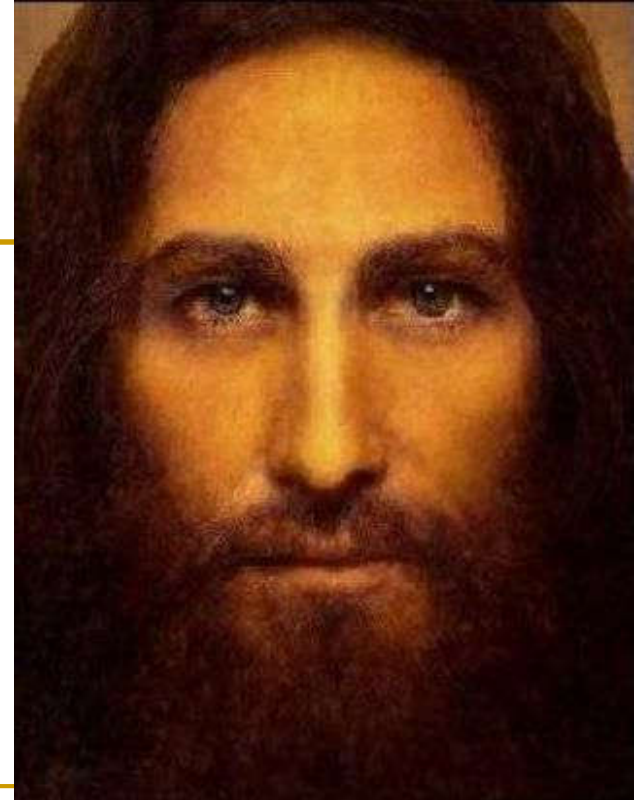

**Biblija – Novi zavjet 20./21.
amdg.ffrz.hr – nastava**

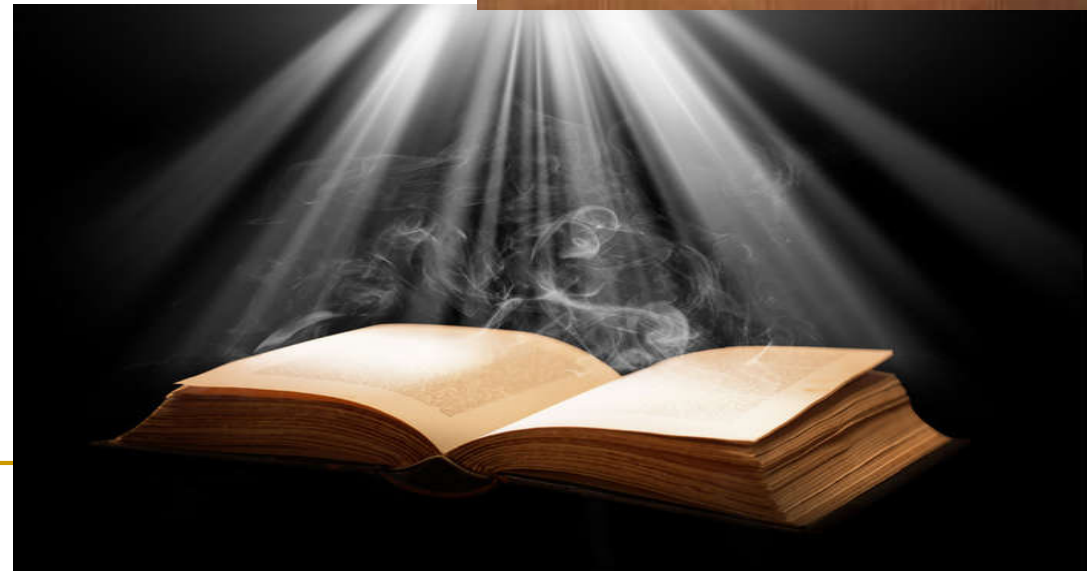
Biblija – Novi zavjet

Dokument o osnutku i Osnivaču kršćanstva

pon, čet u 11:15, FFRZ aula 3

Drugi dio svete knjige

- Literatura: Novi zavjet
- R. E. Brown, *Uvod u Novi zavjet*, KS, 2008.
- amdg.ffrz.hr – nastava
- Oslonac za vjeru u Krista
- Najprivlačnije štivo
- Izvor svetosti i nadahnuća
- Povijest: Krist i prva Crkva

Stari i Novi zavjet

- Savez: ברית *b'erît*, διαθήκη [diathéke]
  - *Vetus et Novum Testamentum*
    - > europski jezici
- Savez na Sinaju (Izl – Br): “krv saveza” (Izl 24,8)
- Isus: “Ova je čaša *novi savez* u mojoj krvi” (1 Kor 11,25=Lk 22,20)
  - “novi savez” (Jr 31,31) ⇔ “stari zavjet” (2 Kor 3,14)
  - Hebr: “novi savez” (8,13) – “prvi savez” (9,15)
- “ovo je moja krv, *krv saveza*” (Mt 26,28)
- “ovo je moja *krv saveza*” (Mk 14,24)
  - Mt, Mk, Lk – *sinoptici* (zajednički gledaju kronologiju)

Novozavjetni *kanon*

- **κανών** – mjera:
  - ustaljeni popis i raspored
- **NZ:**
- **4 Evandjelja i Djela apostolska**
- = **povijest**
- **Poslanice**
(Pavlove 14 + Katoličke 7)
- = **mudrost**
- **Otkrivenje**
- = **proroci**

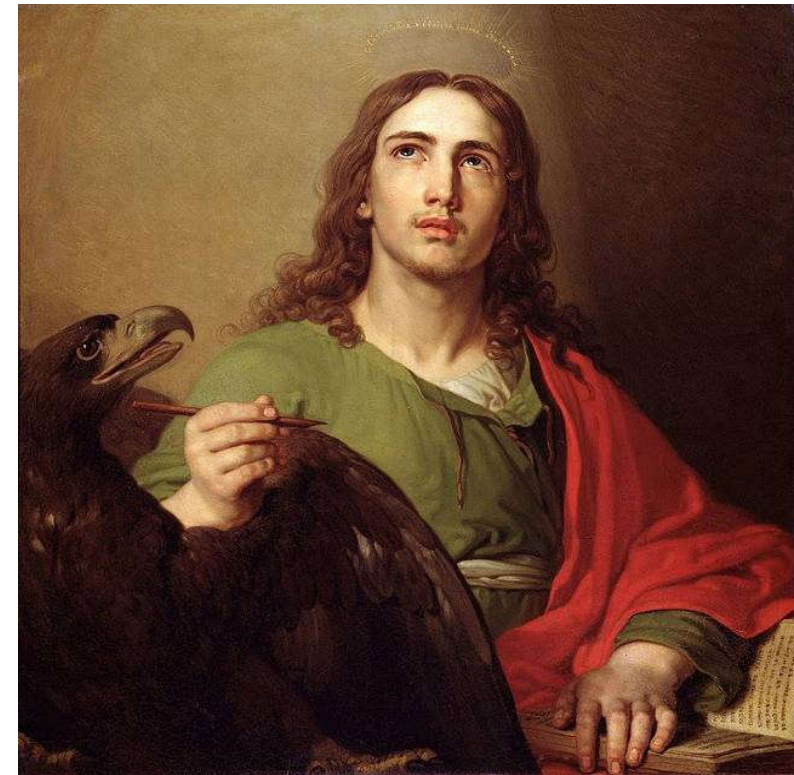

- **SZ:**
- ***Petoknjižje***
- **i *Povijesne* knjige:**
  - Jš do 2 Mak
- ***Mudrosne* knjige:**
  - Job do Sir + Psalmi
- ***Proročke* knjige:**
  - Iz do Mal

Odakle i zašto?

- ❑ “Napisao sam za njihovu *pouku*” (יהרר *jarâ* Izl 24,12)
- ❑ “Napisano nama za *pouku*” (διδασκαλία Rim 15,4)
- ❑ *nastavak* Grčke Biblije (LXX)
- svjedok istinito svjedoči (Iv 19,35)
  - ❑ Izl 12: svjedočka zajednica
- *Pismo se ispunja* (Iv 19,36s)
- “samosvijest NZ” (Iv 20,30s):
  - ❑ zapisana Isusova znamenja (30)
  - ❑ Svrha: vjera (31)
  - ❑ Čija: “vi”

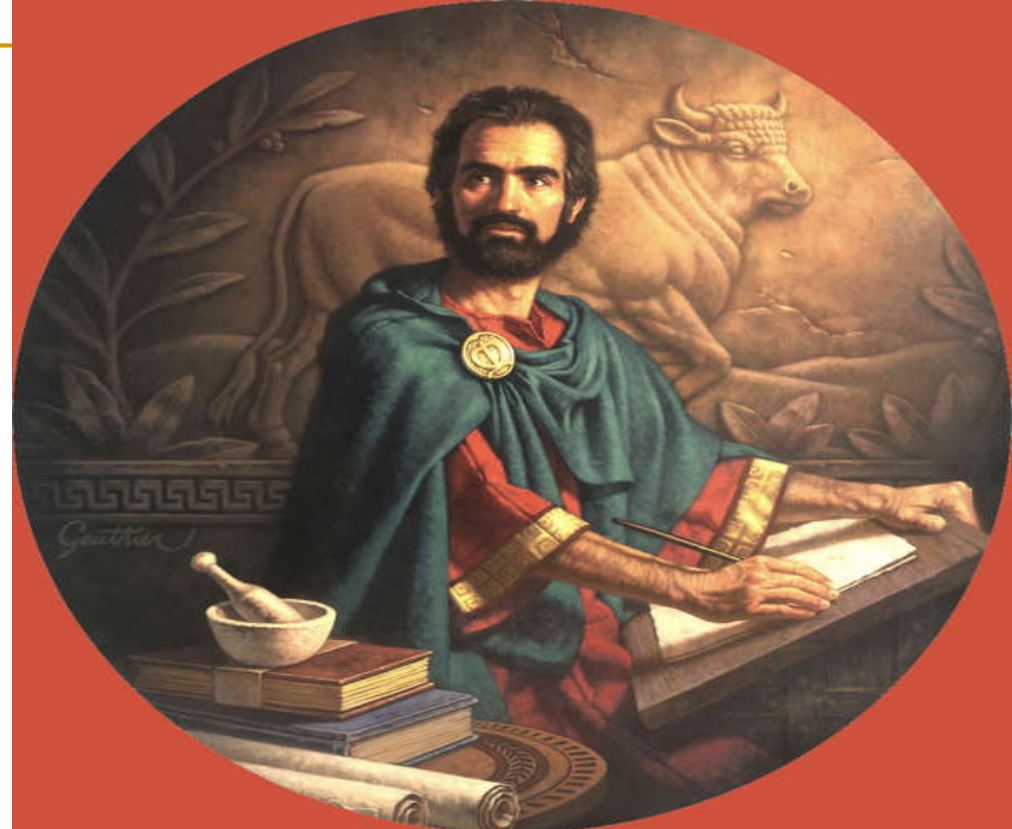
Papija iz Hierapolisa

- Početkom 2. stoljeća,
2 svjedočanstva:
- 1) Marko je bio tumač Petrov,
- napisao je točno, iako ne po redu,
- sve što se sjećao o onome
što je Isus govorio ili činio.
- 2) Matej je sastavio
- po redu izreke na hebrejskom jeziku,
a svatko ih je tumačio kako je znao.

Luka znanstvenik

- Pomno ispitao (Lk 1,3)
- izvješća (1,1)
- očevidaca (1,2)
  - Svrha (1,4):
- Osvjedočiti se o pouzdanosti
  - Tko:
- “ti” (1,3)

Uskrsni dan u NZ

Skromni opisi na kraju

Općenita vjera i

precizno poznavanje

Jasni izvještaji

- Najstarija bilješka u 1 Kor 15 (“sada” 15,6)
  - Pavlov kriterij uskrsnuća u 15,4?
  - Po Pismima – dokazi u 15,5-7:
  - Brojni *svjedoci*: Kefa (usp. “Ukazao se Šimunu” Lk 24,34) 12, 500, Jakov, apostoli
  - *Iskustvo*: ukazao se Pavlu (15,8)
  - **Poglavlja** u Evandeljima:
- Mt 28, Mk 16, Lk 24; Iv 20s – *posljednja*

Elementi opisa

- Ključni opis ἠγέρθη
(Mt 28,6; Mk 16,6; Lk 24,6.34)
- “Uskrsnu – bi uspravljen,
dano mu je da ustane”
  - Kad dolazi dan uskrsnuća u
Mt 28,1; Mk 16,1; Lk 23,56?
- Nakon dana počinka
  - Vrijeme u Mk **16,2; Lk 24,1 (Mt 28,1; Iv 20,1):**
- “vrlo rano”; “svitanje” (Mt) “mrak” (Iv):
  - Mjesto: Mt 28,1; Mk 16,2; Lk 24,1; Iv 20,1
- grob

Idu na groblje

- Tko Mt **28,1** (Mk 16,1; Lk 24,1)?
- Magdalena + Marija (Mt 28,1)
  - Marija Jakovljeva (Mk, Lk) Mt 28,1
  - + Saloma (Mk 16,1);
  - + Ivana i ostale (Lk 24,10)
  - *Što je s grobom (Mk, Lk, Iv)?*
- Otvoren
  - *tumačenje u Mt 28,2:*
- Glasnik Božji s neba otvara

Prirodno i natprirodno

- Prirodni fenomeni u Mt **28,2s**
  - *potres* (v2);
  - izgled poput *munje*;
  - odjeća kao *snijeg* (v3)
    - Anđeli u Mk 16,5; Lk 24,4; Iv 20,12:
  - Mladić u bijelom (νεανίσκος Mk 16,5)
  - Dva muža u blještavom (άνήρ Lk 24,4)
  - Dva glasnika u bijelom (Iv 20,12)

Anđeli i uskrsne žene

- Elementi dijaloga u Mt 28,5; Mk 16,6 i u Iv 20,13?
- “Ne bojte se!” – ohrabrenje
- “Zašto plačeš?” – pitanje o emociji (Iv 20,13)
  - Anđeli znaju nakanu? (Mt 28,5; Mk 16,6)
- “Raspetoga tražite”
  - Kako postupaju u Lk 24,5?
- “Zašto?” – stavljaju u pitanje nakanu (Lk 24,5)
  - Uskrsnuće u Isusovoj metodi (usp. Mt 28,6; Mk 16,7)?
- Ispunjeno obećanje – καθὼς εἶπεν “kako reče”

Zapovijedi anđela

- Anđeoski nalog ženama u
Mt 28,6s; Mk 16,6s i Lk 24,6:
- Pozvane vidjeti i javiti (Mt, Mk)
- “sjetite se!” (Lk 24,6)
...uskrsnut će (Lk 24,7
~ 9,22; 9,44; 18,33)
  - Mjesto susreta s uskrslim prema **Mt 28,7; Mk 16,7?**
- “Ide pred vama u Galileju!”
  - usp. Mt 26,32; Mk 14,28:
  - “kad uskrsnem, ići ću pred vama” – vjerno ispunja najavu

Uskrsne žene i Isus

- Žene trče javiti (Mt 28,8)
- nakon susreta s anđelima, osjećaj?
- Strah i *velika radost*
  - Isus pozdravlja (9)
  - Reakcija žena:
- Zagrljaj poštovanja
- Klanjanje

Poslanje ženama

- **Kristove riječi (Mt 28,10):**
- **Utjeha: Ne bojte se!**
  - **Nalog: Javite! (usp. anđeo u v7; Isus Magdaleni u Iv 20,17) *kome* (v10)?**
- **Braći (10 usp. Iv 20,17 ⇔ učenicima 7) – Što?**
- **U Galileju – Zašto?**
- **Ondje će me vidjeti (usp. v7; Mk 16,7)**
  - → Mt 28,16-20; Iv 21

Plodovi

- Rezultati u **Mk 16,8.11;**
Lk 24,11:
- Ništa ne kažu (Mk 16,8)
- Ništa im ne vjeruju (Lk 24,11)
- Magdalenici ne vjeruju (Mk 16,11)
  - Stražari u Mt 28,4?
- “kao mrtvi” →
- Lažno svjedoče, potkupljeni (13)

Osobno uvjerenje

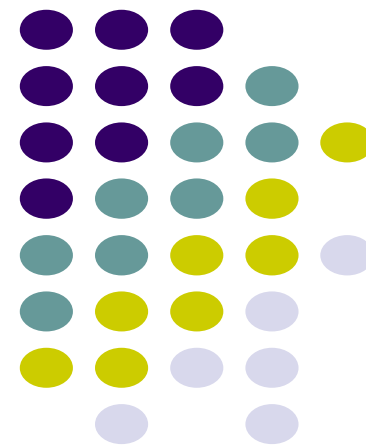

- Učenici na grobu
(Lk 24,12; Iv 20,3):
- Petar (Lk 24) + Ivan (Iv 20)
  - “Odoše naši na grob” (Lk 24,24)
  - Kako reagira Ivan u Iv 20,8:
- *povjerovala* (Iv 20,8)
  - Što nedostaje za razumijevanje (Iv 20,9)?
- *upoznati Pismo* (Iv 20,9)

Do Emausa i natrag

**Kristova
uskrsna
pedagogija
(Lk 24,13-45)**

Biblija na Uskrs

- “Počevši od Mojsija i svih proroka ... što ima *o njemu*” (Lk 24,27);
  - “**otvara** nam PISMA” (v32)
- Trostruki preokret:
  - oči (v16.**31**)
  - srce (v25.**32**)
  - govor (v17.**29**)
- Trostruki rezultat (v32s.36):
  - osjećaj (v32), povratak do Križa, zajedništvo (v33.36)
- “Sve što je u *Zakonu, Prorocima i Psalmima* (v44)
  - *o meni* napisano”
  - “**otvori** im pamet da razumiju PISMA” (v45)

Isus i apostoli

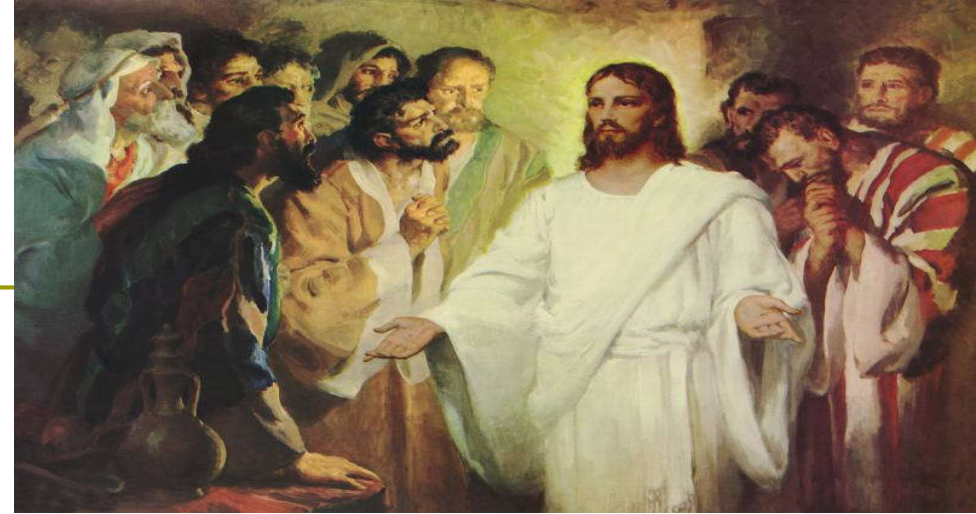
na uskrsnu večer

(Lk 24,36-49

Iv 20,19-23)

Isus i apostoli

- ❑ **Zatvoreni u strahu (Iv 20,19)**
  - Isus u tijelu (Iv 20,20; Lk 24,39):
- ❑ **Ruke i bok (Iv 20,20)**
- ❑ **Opipajte! Tijelo i kosti. (Lk 24,39)**
  - Razumijevanje Pisma (Lk 24,45)
  - Pomirenje (Iv 19.21):
- ❑ **Mir vama 2x (usp. “Ja sam” 18,5.8)**
  - usp. 1x Lk 24,36
  - Nemir + grijeh: iznevjerili Učitelja i sebe

Poslanje i Duh

- Poslanje (Lk 24,48; Iv 20,21)
- Vi ste svjedoci (Lk 24,48)
- Kao mene Otac (Iv 20,21)
  - Dar Duha (Lk 24,48; Iv 19,22s)
- Šaljem na vas Obećanje (Lk 24,48)
- Dah ἐνεφύσησεν (Iv 20,22 usp. Post 2,7)
- Riječ: Primate!
  - → pomirenje (Iv 20,23 usp. Mir vama)